

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

תוכן

- א. היו לו בנים בהיותו עובד כוכבים ונתגייר ... קיים פריה ורביה2
- ב. היו לו בנים בהיותו עובד כוכבים ונתגייר ... אין לו בכור לנחלה ... הכל מודין בעבד שאין לו חיים.....2
- ג. היו לו בנים ומתו לא קיים.....3
- ד. בני בנים הרי הם כבנים מת אחד מהם או שנמצא סרים לא קיים פריה ורביה... תרי מחד לא.....4
- ה. נשא אדם אשה בילדותו ישא אשה בזקנותו היו לו בנים בילדותו יהיו לו בנים בזקנותו.....5
- ו. כל אדם שאין לו אשה שרוי בלא שמחה בלא ברכה בלא טובה.....7
- ז. חייב אדם לפקוד את אשתו בשעה שהוא יוצא ... סמוך לווסתה ... עונה והני מילי לדבר הרשות אבל לדבר מצוה מיטרידי.....8
- ח. האוהב את אשתו כגופו והמכבדה יותר מגופו..... 11
- ט. והמשיאן סמוך לפירקן..... 11
- י. והנושא את בת אחותו..... 12

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

דף סב.

א. היו לו בנים בהיותו עובד כוכבים ונתגייר ... קיים פריה ורביה

היו לו בנים¹ בהיותו גוי ונתגייר הוא והם, קיים מצות פריה ורביה אבל לא נתגיירו לא קיים. וי"א² שאפילו לא נתגיירו הבנים קיים³. אך גוי הבא על ישראלית וילדה לו ונתגייר, או ישראל הבא על הגויה⁴ ונתגיירה היא והם, לא קיים מצווה זו.

ב. היו לו בנים בהיותו עובד כוכבים ונתגייר ... אין לו בכור לנחלה ... הכל מודין בעבד שאין לו חיים

¹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז א ז

² ועיין שאילתות שאילתא קסה שגם עכו"ם חייבים בפריה ורביה ועיין באר היטב שם יא הביא בתשובת מהר"י סג"ל סי' קצ"ו פסק אפילו לא נתגיירו בניו עמו קיים פו"ר. וכ"מ מתוספת דיבמות דף ס"ב ע"א ד"ה רי"א קיים פו"ר וכו'. וכנה"ג פסק דבנים גוים אינם עולים לו לקיום פ"ו ע"ש. ועיין מ"ש הבה"י. ועי' מ"ש התוספת בחגיגה דף ב' ע"ב ד"ה לא תהו בראה וכו' שסיימו שם ועוד פרו ורבו אכולהו בני נח כתיב אף לכנען ע"ש. והיא נגד הסוגיא דפרק ד' מיתות דאמרי' פו"ר לישראל נאמרה ולא לבני נח ע"ש וכ"כ המהרש"א והניח בצ"ע. ובתשובת שבות יעקב ח"ב סימן קל"ד נשאל עליו והשיב דת' דחגיגה כתבו זה התירוץ למ"ד בני נח מצווין אף על הסירוס כדעת ר' הדקא דאמר הכי בפ"ד מיתות. ואל תתמה ע"ז שהרי הסמ"ג פסק ג"כ הכי וכ"כ הת"ה סימן (רנ"ט) [רצ"ט] הובא דבריו בכ"י ס"ס (ו') [ה']. וצריכין אנו לומר דאע"ג דפשוט להש"ס לומר דמצות פ"ו לא נאמרה לבני נח היינו שאינם מצווים בהכרח לקיים המצות דפו"ר אך הרשות בידם שלא לעסוק כלל בפ"ו אבל לסרס עצמו בענין שא"א להם לעסוק בפ"ו זה ודאי באיסורו קיים לדעת ר' הדקא. ועיין מנ"ח מצוה א אות יט

³ אע"ג דגר שנתגייר בקטן שנולד, מ"מ כיון שבגיותו מתיחס ורעו אחריו, לכך הוא פוסק, וי"א דאף בלא נתגיירו קיים מצווה זו. (וכ"מ דעת הח"מ ס"ק מ') ולא קיי"ל הכי. (ב"ש ס"ק י"ב) ועיין ביאור הגר"א שפסק שקיים. ועיין מנ"ח שם יד דמצוה זו אינה כשאר מצות, לולב ומצה ודומיהם, דאין להם משך זמן רק תיכף שעשה המצוה יצא, אבל כאן אינו כן, דהביאה לא הוי גוף המצוה רק הכשר מצוה, ועיקר המצוה היא לידת הבנים, ובכל רגע חל עליו החיוב, ועי"ש במחנת חינוך שיישב מה שהקשה בספר טורי אבן להגאון שאנת אריה בראש השנה כ"ח ע"א, דהיאך מבואר כאן היו לו בנים בגיותו ונתגייר קיים המצוה, הא בגיותו פטור מפריה ורביה דבני נח אינם והיאך נפטר עתה בזמן החיוב לאחר שנתגייר, ולפי"ז לא קשה מידי, דבשלמא מצוה ולולב דיצא המצוה כשאוכל מצוה או נטל לולב, על כן שפיר אי נטל או אכל בעת שהיה פטור אינו פטור בזמן החיוב, אבל הכא דהמצוה היא בכל רגע והמצוה שיהיו לו בנים, א"כ בגירותו בעת שחל עליו החיוב מקיים מצות פריה ורביה דהרי יש לו בנים, ואין אנו צריכין לבא מחמת קיום המצוה דמתחילה, דאף אם קיים המצוה מתחילה לא מהני בהיו לו בנים ומתו, רק עיקר המצוה שיהיו לו בנים ויתייחסו אחריו, והרי הוא מקיימה בעת, ורק ההכשר מצוה נעשה בפטור, דהיינו הבעילה, וזו [אינה] המצוה העיקרית רק היות הבנים. והבנים דהם עיקר המצוה הם בשעת החיוב, ורק ההכשר מצוה דהיא הבעילה היה בפטור, אבל עיקר המצוה היה בזמן החיוב.

⁴ מנ"ח אות י"ג.

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

גוי שהיה⁵ לו בנים בגיותו ונתגייר, ונולדו לו בנים אין לו בכור לנחלה, מכיון שבנים שהיו לו בגיותו מתייחסים אחריו⁶, לפיכך אין הבא אחריו בגיותו נקרא ראשית אוננו.

אבל ישראל שהיה לו בן מהשפחה או מהגויה או גו שהיה לו בנים מישראלית⁷, הואיל ואינו קרוי בנו, הבא לו אחריו מן הישראלית הוא נקרא ראשית אוננו ונוטל פי שנים.

וכן לענין מצות פריה ורביה⁸ אם היו לו בנים כשהוא עבד, ונשתחרר הוא והם, לא קיים מצוה פריה ורביה⁹ עד שיוליד אחר שנשתחרר¹⁰.

ג. היו לו בנים ומתו לא קיים

כבר התבאר לעיל דף סא: שמצות פרו ורבו, אינה כשאר מצות¹¹ שאין להם משך זמן, רק תיכף שעשה המצוה יצא. אבל כאן אינו כן, שהביאה אינה גוף המצוה רק הכשר מצוה, ועיקר המצוה היא לידת הבנים, ובכל רגע חל עליו החיוב, ולכן אם נולדו לו זכר ונקיבה ומתו לא יצא¹².

דף סב:

⁵ שו"ע ונו"כ חו"מ רעז ט

⁶ כמו שנאמר מלכים ב כ פסוק יב בְּרֵאדָד בְּלָאדָן בֶּן בְּלָאדָן מְלָךְ בְּכָל. סמ"ע שם טז

⁷ נתיב"מ שם א

⁸ שו"ע ונו"כ אבהע"ז א ז

⁹ מפרש שם מפני שהעבד אין לו יחוס דדומה לחמור. באה"ג שם ק

¹⁰ עיין אבני מילואים שם ג

¹¹ לשון המנ"ח אות י"ד. והנה לפי מה דקיימא לן [שו"ע כאן ס"ו] היו לו בנים ומתו לא קיים המצוה, מדין זה נראה בעליל דמצוה זו אינה כשאר מצות, לולב ומצה ודומיהם, דאין להם משך זמן רק תיכף שעשה המצוה יצא, אבל כאן אינו כן, דהביאה לא הוי גוף המצוה רק הכשר מצוה, ועיקר המצוה היא לידת הבנים, ובכל רגע חל עליו החיוב, ואם מתו לא קיים מכאן ולהבא. וכתב על פי הנ"ל איני מבין דברי התוס' בבא בתרא י"ג ע"א ד"ה כופין, וחגיגה ב' ע"ב ד"ה לישא [השני], שהקשו דלית עשה דפרו ורבו לדחות הלא תעשה דלא יהיה קדש, ותירצו דלא הוי בעידנא, דהלא תעשה היא בשעת העראה והעשה היא בגמר ביאה. ולפי הנ"ל הנה בגמר ביאה ג"כ לא קיים העשה, והגמר ביאה אינו אלא הכשר מצוה דאי אפשר להוליד בלא זה. אך לפי זה הוי ההעראה גם כן הכשר מצוה דאי אפשר בלא זה, >ועיין במורי אבן שם שהשיג בזה על דברי התוס'.< אך גם לסברת התוס' אינו מובן החילוק בין העראה לגמר ביאה, דאף בגמר ביאה עדיין לא קיים המצוה. ולומר דכיון דבגמר ביאה מוליד, ורוב נשים מתעברות ויולדות, ובכל מקום אזלינן בתר רובא, והוי כאילו ילדה. זה אינו, דהרי אפילו נתעברה לא קיים המצוה, דבבן או בת לחוד לא קיים כלל, ולא שכיח כלל דתלד תאומים זכר ונקיבה, ודברי התוס' צריכין עיון כעת.

¹² שו"ע ונו"כ שם ו

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

ד. בני בנים הרי הם כבנים מת אחד מהם או שנמצא סריס לא קיים פריה ורביה... תרי מחד לא

כבר התבאר לעיל דף סא: שמשיש לאדם זכר ונקיבה¹³ קיים מצוות פריה ורביה¹⁴, והוא¹⁵ שלא יהיה הבן סריס¹⁶, או הנקיבה איילונית¹⁷.

מתו בניו אם הניחו בנים קיים פריה ורביה, אם הניחו זכר ונקיבה. ואפי' הזכר מהנקיבה, והנקיבה מהזכר. אבל אם רק אחד הניח אפי' זכר ונקיבה, או שהניחו שני זכרים או שתי נקיבות, או שאחד קיים והשניה הניחה מאותו המין, כגון שמתה הבת והניחה בן¹⁸, לא קיים פריה ורביה¹⁹.

היו²⁰ לו שני זכרים או שתי נקיבות, אפילו אם ילדו הם כל אחד זכר ונקיבה, לא קיים פריה ורביה עד שיוליד הוא עצמו זכר ונקיבה. אולם אם מת אחד והניח מהמין השני כגון שהיו שני בנים ומת אחד והניח בת קיים פריה ורביה.

¹³ שו"ע ונו"כ שם ה ובקטנים נמי קיים המצווה, אבל הגדילו ולא הביאו סימנים חייב מספק. דשמא יהיה סריס כיוון דלית ליה חזקה דרבא. (מנ"ח ו')

¹⁴ ואפי' הניח ממזר ואפילו חרש ושומח, קיים המצווה. (רמ"א סעי' ו') , , דהם בני מצוות דאסור להאכילם בידים דבר איסור, וראויים להוליד, על כן יוצא ידי חובה (מנ"ח מצוה א אות ז) ואע"ג דכתב בספר הסידים (ס' ת"ק) שממזר אינו חי, היינו שאין ידוע שהיא ממזר, אבל בממזר ידוע חי. (ב"ש ס"ק י"א) ודעת המהר"ש אלגאזי (פ"ח דבכורות אות ס"ה ד"ה ואולם) דאין יוצא אא"כ נולד לו בהיתר, כגון ממזר שנשא ממזרת או גיורת ולהיפך, או בביאת איסור באונס, אבל בנולד באיסור, כגון ממזר שנשא ישראלית ולהיפך, או בביאת עריות, הווה מצווה הבאה בעבירה ולא יצא, והמנ"ח (אות ח') מסתפק בזה, דשמא לא הווה מצווה הבאה בעבירה דאין העבירה באה בזמן קיום המצווה, דהעבירה היתה בביאה והביאה אינה אלא הכשר מצווה, דעיקר המצווה היינו דיש בנים בעולם, ואז כבר אין עבירה, ועכ"פ נשאר בצ"ע האיך יקיים המצווה כשמרבה פסולין בישראל.

¹⁵ דבעי' ראויים להוליד. (מנ"ח אות ב') ואם הבן נשא איילונית, או הבת נשאת לסריס, קיים האב, דעכ"פ ילדיו ראויים להוליד. (ח"מ ס"ק ו' ב"ש ס"ק ח' ובפת"ש ח' מפקפק בזה)

¹⁶ ובטומטום (שאין לו איברי הולדה או שהם מכוסים אצלו) לא קיים, ואפי' מוכח שהוא זכר (כגון שיש איזה סימן) ויש לו גם נקיבה, וכן להיפך לא קיים, כיון דאינם ראויים להוליד. ואם נקרע ונמצא זכר, לרמב"ם יצא דראוי להוליד, ולרא"ש ספק אם ראוי להוליד, וא"כ חייב מספק. ובנמצאת נקיבה, לא נתבאר בפוסקים אם ראוי לילד (מנ"ח ג' ועיי"ש אות ד' גבי אנדרוניוס)

¹⁷ ואם נעשה סריס (כגון שנפצע או נחלה וכיו"ב) או נעשית איילונית, לא יצא. דהווה כמתו דאינם ראויים להוליד. (מנ"ח אות ה')

¹⁸ ב"ש שם

¹⁹ אבל תוס' ס"ל שני זכרים מהני כיון שבאו מזכר ונקבה ולפי הגירס' שלנו בטור בס"י זה מהני אפי' שתי נקבות וכ"כ בש"ג פ' הבע"י. ב"ש שם ט

²⁰ ב"ש שם י מהד"מ

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

ו"א שמקיים²¹ פריה ורביה ע"י הפריה או הזרעה מלאכותית. וי"א שאין מקיים²².

ה. נשא אדם אשה בילדותו ישא אשה בזקנותו היו לו בנים בילדותו יהיו לו בנים בזקנותו

אע"פ שקיים פריה ורביה, חייב²³ לישא אשה²⁴ הראויה לילד²⁵ כדי להרבות²⁶ בישובו של עולם²⁷, שנאמר (קהלת יא פסוק ו) **בַּבְּקָר זָרַע אֶת**

²¹ כך פסקו רוב אחרוני דורנו, כגון: במנח"י ח"א סי' נ', צי"ץ אליעזר מובא בהע' ל"ד, אג"מ אהע"ז ב' סי' י"ח, יביע אומר ח"ח אהע"ז סי' כ"א,

²² בשו"ת צי"ץ אליעזר חלק ט"ו סימן מ"ה וח"ט סי' נ"א שער ד' הביא בזה כמה דעות וז"ל: "א) יש אומרים שמתייחס הנולד אל נותן הזרע והוא נחשב כבנו לכל דבר. (ב) יש אומרים שרק להורא אמרינן שמתייחס אליו ולא לקולא, (ג) ויש אומרים שאפילו הוא כבנו לכל דבר מכל מקום לא מקיים על ידי כן מצות פריה ורביה, (ד) וישנם החולקים על כל הנז' וסוברים שבן כזה איננו מתייחס אחר נותן הזרע כלל".

²³ מדרבנן, כ"מ בנמ"י (יבמות י"ט ב' מדפי הרי"ף ד"ה גמ') וכ"כ בבאה"ט (ס"ק י"ג) בשם הרי"ף והרמב"ם והרא"ש, וז"ל הרמב"ם פט"ו הט"ז מאישות "הרי הוא מצווה מדברי סופרים שלא יבטל מלפרות ולרבות כל זמן שיש בו כח, שכל המוסיף נפש אחת בישראל כאילו בנה עולם" ועיין באה"ט שם בשם הרמב"ם במלחמות יבמות כ ע"א מדפי הרי"ף שכתב שאינה תקנה אלא כעין ישוב דרך ארץ וברמב"ן שם הוסיף לענין הלכה גם יש נ"מ וכו' משום מצוה דרבנן דלא תקנתא היא אלא כעין ישוב דרך ארץ, אין מחמירים עליו כ"כ וכו' אמנם עיין שבת קי ע"ב תוד"ה והתניא שהקשו שיהיה איסור סירוס מלבד האיסור המפורש "אע"ג דהוי לה שתי נקבות ושני זכרים משום בבקר זרע [את] זרעך ולערב אל תנח ירך" משמע דהוי חיוב גמור. וכן משמע ביש"ש יבמות פ"ו סי' כז אמנם עיין בב"ב ס ע"ב ותוד"ה דין הוא "תימה הכתיב פרו ורבו ושמא על אותן שכבר קיימו פריה ורביה קאמר והיינו זרעו של אברהם בלא שלא יוליד אלא בן ובת". משמע דלשבת לא הוי חיוב גמור דאל"ה הרי אין בי"ד יכול לבטל בי"ד הבירו אא"כ גדול ממנו וכו' וכ"כ בשו"ת ריב"ש סי' טו "אפי' מי שיש לו בנים, וכבר קיים מצות פריה ורביה, אע"פ שאינו חייב מן התורה לישא אשה בת בנים, אמנם ממצות חכמים, לכתחלה יש לו לישא אשה בת בנים. וכן מבואר בהרדים פרק מג אות ב "אף על פי שקיים אדם פריה ורביה שיש לו בן ובת חיים, מצווה מדברי סופרים שלא לבטל מלפרות ולרבות כל זמן שיש בו כח ואסמכוה אקרא בבקר זרע זרעך ולערב אל תנח ירך" ועיין בב"ח יו"ד סוסי' רכח (סעי' כז ד"ה כתב בתשובת או"ז) "דאע"פ שקיים פריה ורביה עדיין חייב לישא אשה ומצוה דבר תורה היא משום בבוקר זרע זרעך" וכו' וצ"ע ועיין בתועפות ראם על היראים (יראים השלם סי' תיג ס"ק ג) שהוכיח ממה שלא כתב היראים תולדה דרבנן למצוות פרו ורבו דין זה דלשבת דס"ל כאו"ז זה שהביא הב"ח שהוא בעצם מצוה דאורייתא ועיין שדי חמד קונטרס הכללים ח"ב מערכת ו כלל י"ד שהרי"ך לתמוה על דברי הב"ח האלו

²⁴ ועיין ספר חסידים סי' שעו וז"ל "אבל אם יקח אשה שאמה ואחיה רעים ואינם גומלי חסדים מסתמא בידוע שהזרע רע ועל זה לא אמר בהדי כבשי דרחמנא למה ל" דהיינו שאע"ג שמצווה לישא לא יקח אשה רעה או שמשפחתה רעה אפילו אם אינו מוצא אחרת.

²⁵ משמעות המחבר שם ח

²⁶ כר' יהושע יבמות סב ב' ומובא בטור "נשא אשה בילדותו ישא אשה בזקנותו היו בנים בילדותו יהיו לו בנים בזקנותו שנאמר בבקר זרע את זרעך ולערב אל תנח ירך" ואיכא נמי מצוות "לא תהו בראה לשבת יצרה" (ישע"י מ"ה, י"ח) (מנ"ח כ"ח) אבל בערוה"ש ד' דאינו צוויי אלא סיפור דברים, דהוא עיקר פריה ורביה, ונשים שייכות לשבת דהיינו לישוב העולם, אבל אין מצוות ע"ז.

²⁷ ואם מוחלת האשה על עונתה, מרמב"ם משמע דמהני, ובב"ש (ס"ק א') תמה אמאי מהני הא מבטל מצוות "לערב" וכו' ובפת"ש (ס"ק א') בשם החיד"א תי' דמשום לערב אין חייב בכל עונה, אלא מספיק לעיתים רחוקות. רק שלא יניח לגמרי ולזה באמת לא מהני מחילתה, אבל לחיוב בכל עונה מהני מחילתה.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

זָרַעַךְ וְלַעֲרַב אֵל תִּנַּח יָדְךָ כִּי אֵינְךָ יוֹדֵעַ אִי זֶה יִכְשָׁר הַזֶּה אוּ זֶה וְאִם שְׁנֵיהֶם
פְּאֻחָד טוֹבִים וִי"א דאף אשה חייבת במצווה זו²⁸ וכן הלכה²⁹.

ואין חייב בכל עונה משום מצווה זו, אלא רק לעיתים רחוקות³⁰.

וי"א³¹ דמוכרין ס"ת אף למצווה זו, וי"א³² שאין מוכרים, וקוי"ל כדיעה הראשונה³³.

אינו חייב לישא אשה כדי להוליד בנים אא"כ מתה אשתו או גירשה, אבל לישא אשה על אשתו,
אף לעדות שלא עליהם קיבלו חרם דרבינו גרשום, אינו חייב משום מצוה זו לישא אשה על
אשתו³⁴, מלבד מה שאסור לאותם עדות שחזרו וקיבלו עליהם חרם דרבינו גרשום שלא לישא
שתי נשים שאסור משום כך.

מותר לצאת לחו"ל לישא אשה³⁵, ואף האב מותר³⁶ לצאת להשיא את בנו. (ונראה דה"ה בתו³⁷).

²⁸ ב"ש ס"ק ב'. כיוון דאשה חייבת ב"לשבת יצרה". אבל בערוה"ש (סעי' ד') כתב, דאין עיקר לדברים אלו
דאינה חייבת בלשבת וכנ"ל הע' ט"ו.

²⁹ וכ"מ ממ"ב סי' קנ"ג ס"ק כ"ד, דהא מוכרין להשיא יתומה משום דמצווה על "לשבת".

³⁰ וז"ל הברכי יוסף אבהע"ז סי' א אות ב "אם קיים פריה ורביה אינו חייב לבעול בכל עונה משום מצות "לערב
אל תנח ידך" די לעיתים רחוקות וכו' דהיינו שלא יניח המצוה לגמרי וכל שישנה פקידה באשה בין הפרקים
הגם שהם רחוקים מקיים את המצוה מדברי סופרים והיינו מה שכתב הרמב"ם במה דברים אמורים בשהיו לו
בנים משום מצות לערב חייב בעת מן העתים ולא בכל עונה" וכן בפת"ש ס"ק א'

³¹ מובא בשו"ע שם וב"ש ס"ק ט"ז ובאה"ט סוס"ק ב' וכן דעת השאלתות בבראשית שאילתא ה ועיין בהעמק
שאלה שאילתא ה אות ה שדוקא לישא אשה בת בנים מוכרים אבל אין מוכרים לישא אשה שאינה בת בנים
אע"ג שיש בכך מצוה שלא טוב היות האדם לבדו כמבואר בבראשית פ"ב פס' יח וכן משמע בתוד"ה לא תוהו
גימין מא ע"ב

³² ועיין בב"ש שדייק שם שכן דעת המחבר מדנקט הדיעה שמוכרים בלשון י"א וידוע שכשכתב דעה בסתם
ואח"כ י"א דעתו כהסתם וכמש"כ בהגה"ה מבין המחבר חלקת מחוקק
³³ מ"ב שם.

³⁴ מקור החסד (לר' ראובן מרגליות) על הספר חסידים סי' שעו ס"ק ב ודייק זה מלשון הספר חסידים שם שכתב
"אם לקחת אשה בנערותך ומתה אל תשב בזקנותך בלא אשה" וכך הוא באמת בקהלת רבה פי"א ועיי"ש
שהביא ראיות רבות לכך ועיין כתובות סב ע"ב בבנו של רבי שהלך ללמוד וכשחזר אחרי שנים רבות מצא
שנהיתה אשתו עקרה ואמר רבי " היכי נעביד נגרשה, יאמרו ענייה זו לשוא שימרה נינסיב איתתא אחריתי,
יאמרו זו אשתו זו זונתו! בעי עלה רחמי ואיתסיאת"

³⁵ רמב"ם פה"ה ה"ט ממלכים.

³⁶ כיון שהאב מצווה להשיא את בנו כמבואר ביפה לב ח"ד קונ"א סי' א' דלא כמעשה רוקח שרצה לאסור
דאין לאב אלא חיוב מדברי קבלה.

³⁷ כיון שמצווה להשיא את בתו כדלקמן

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

אסור למנוע הריון מאשה אם לא קיים מצות פריה ורביה אפילו אם שניהם רוצים ואפילו לדלג הימים שיכולה להתעבר, ולבעול רק בימים שלפי דעת הרופאים בזמננו לא תוכל להתעבר אסור³⁸ מלבד במקרים מסוימים וע"פ עצת מורה הוראה³⁹.

ואם קיים כבר מצות פריה ורביה, אם גם האיש וגם האשה⁴⁰ רוצים להימנע מתשמיש בימים שיכולה להתעבר, ולבעול רק בימים שלפי דעת הרופאים בזמננו לא תוכל להתעבר מותר להם⁴¹ אם קשה לפניה העיבור או צער הגידול⁴² אבל אם אינה מצטערת אסור שהרי יש מצוה דשבת מדרבנן מקרא דולערב אל תנח.

אסור להשחית זרע לבטלה כיון שמתכוין שלא לפרות עי"כ⁴³. אולם י"א שמי שאינו מצווה אפריה ורביה מותר לו⁴⁴ מעיקר הדין להשחית, ויש אוסרים⁴⁵ וכן הלכה⁴⁶.

ו. כל אדם שאין לו אשה שרוי בלא שמחה בלא ברכה בלא טובה

³⁸ ואם האשה חולה או חלשה עיין אנר"מ אבהע"ז ח"ג סי' כד שמותר לקחת גלולות למניעת הריון לזמן קצר עד שיתחזק גופה רק צריך לברר שאינם גורמים ראיית דם וצריך בזה הוראה ממורה הוראה
³⁹ אגרות משה אבהע"ז א סי' קב ועיין שו"ת ציץ אליעזר ח"ט סי' נ"א פ"ב מה שהאריך בזה ואכמ"ל וכן עיין מנחת יצחק ח"ה סי' קיג דכתב שהיכא דלא קיים עוד פו"ר, ויש לו חמישה בנים, אם הוא קרוב לסכנה דוקא, יש מקום להתיר, ובמקום שיש סכנה בדבר, ואי אפשר ע"י כדורים, יש להתיר ע"י המצאות למנוע הריון, אבל יש לבחור היותר אפשר להקל עפ"י הלכה, ומועיל ג"כ עפ"י המציאות ושאר תנאים שכתבו בזה הפוסקים, ועי"ש ח"א סי' קט"ו

⁴⁰ דאל"ה אם האשה רוצה הרי חייב לה משום מצות עונה כמבואר בשמות פכ"א פס' ט ואם האיש רוצה מחוייבת האשה שהרי משועבדת לו כמבואר באנ"מ שם

⁴¹ אגרות משה אבהע"ז ח"א סי' קב

⁴² ועיין אגרות משה אבהע"ז ח"ב סי' יז וח"ג סי' כד שבמצב כזה של צער או כשהאשה חלשה רוצה להמתין עד שתתחזק מותר לקחת גלולות למניעת הריון אם כבר קיימו פריה ורביה וגם אין הגלולות האלו גורמות ראיית דם וצריך בזה הוראת מורה הוראה וכן עיין שו"ת מנחת יצחק ח"ה סי' קיג וז"ל "תבנא לדינא בנוגע לנדון דידן, לקחת כדורים. לסבב מניעת ההריון לזמן מוגבל, משום חלישות, ותשישות כח, עיפות, עצבנות וכיב"ז, שיש לדון בזה, כמו משום צער גדול, לפי ראות עיני המורה כדברי החת"ם, אז היכא דכבר קיים פו"ר, אפשר להתיר, וכו', ובכל אלה יש להיזהר, שכשיעבור זמן האונס, תחזור לחיובה כמובן.

⁴³ מנ"ח אות ל"א ושו"ת מנח"י ח"א סי' נ' אות א'.

⁴⁴ ר"ת בתוס' סנהדרין נט ע"ב ד"ה בהא.

⁴⁵ תוס' כתובות ל"ט א' ד"ה שלוש נשים, רמב"ן יבמות ס"א.

⁴⁶ דכיון דקי"ל הנשים מצוות אמצוות "לערב" ו"לשבת" כדלעיל (הע' כ"ה כ"ו) א"כ מצד זה אסור להן להשחית, וכ"מ במנ"ח אות ל"א.

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

כבר התבאר לעיל דף סא: שאסור לעמוד בלא אשה⁴⁷ ואפילו אם כבר קיים מצוות פריה ורבייה ויש לו בנים הרבה, אסור לו לעמוד בלא אשה. שנאמר⁴⁸ (בראשית ב פסוק יח) לא טוב היות האדם לבדו. וכל מי ששרוי בלא אשה⁴⁹ שרוי בלא טובה בלא ברכה בלא דירה בלא תורה בלא חומה בלא שלום ואמר ר"א⁵⁰ כל מי שאין לו אשה אינו אדם וכיוון שנשא אשה עונותיו מתפקקין שנאמר (משלי יח פסוק כב) מַצָּא אִשָּׁה מַצָּא טוֹב וַיִּפְקֶר רֵצוֹן מֵה'.

ז. חייב אדם לפקוד את אשתו בשעה שהוא יוצא ... סמוך לזווסתה ... עונה והני מילי לדבר הרשות אבל לדבר מצוה מיטרידי

היוצא לדרך וכן הבא מן הדרך⁵¹ חייב לבא על אשתו מפני שהיא משתוקקת לו ביותר⁵², ולמדהו מדכתיב (בראשית ג פסוק טז) וְאֵל אִישׁוֹ תִּשְׁוָקְתֶּךָ שפירושוהו ז"ל שהוא כשרוצה לצאת לדרך⁵³, ואמרו ז"ל שאז חייב לפוקדה⁵⁴.

ואף על פי שאמרו חז"ל שצריך אדם⁵⁵ לפרוש מאשתו עונה סמוך לזווסתה כלומר ביום בו אמורה לקבל מחזור על פי החשבון ההלכתי⁵⁶, מכל מקום

⁴⁷ וחשיב מנודה לשמים. (פסחים ק"ג)

⁴⁸ ל' הטור: (שם) "יתברך שמו של הקב"ה שהוא חפץ בטוב בריותיו, שידע שאין טוב לאדם להיות לבדו וע"כ עשה לו עזר כנגדו"

⁴⁹ טור ורמ"א שם

⁵⁰ להלן סג:

⁵¹ ומובא בראשית חכמה שער הקדושה פט"ז, מנורת המאור נר ג' כלל ו', פהרת ישראל סי' ר"מ סעי' י"ג, ומוזכר גם במשנ"ב סי' תקנ"ד שעה"צ סקמ"ז וסי' תקנ"ח סק"ב.

⁵² שו"ע או"ח רמ"א

⁵³ ובאור צדיקים (סי' כ"ז סקי"ז) "חייב אדם לפקוד את אשתו בשעה שיוצא לדרך כי אז ניצוץ הקדושה של שכינה נמצא עמו לשמרו בדרך"

⁵⁴ ואע"ג שלא יבעול לא ביום יציאה לדרך או ביאה מן הדרך, ולא לפנייהם, ולא לאחריהם. הכא איירי כשהוא רוכב או יושב בקרון. רמ"א שם טו

⁵⁵ שו"ע ונו"כ יו"ד קפד י

⁵⁶ כגון וסת החודש שהוא יום החודש העברי בו חלה הוסת האחרונה או עונה בינונית שהוא יום שלושים ולכמה דעות גם יום השלישים ואחד מראייתה הקודמת. ודוקא סמוך לוסת אבל בשעת וסתה ממש אסור. חו"ד הידושים שם כח, ובמלבושי פהרה סק"ג כ' וז"ל היוצא לדרך בעונת הוסת יש בזה כמה חלוקי דינים והוא דאם אשה הזאת אין דרכה לראות בשעה קבוע בעונה זאת אלא לפעמים בבוקר ולפעמים באמצע היום ולפעמים בסופו וכיוצא אז מדינא אסור לשמש בעונה הזאת, אף ביוצא לדרך ליכא מאן דפליג בהא מילתא, אך באשה שיש לה שעה קבוע לראות בכל עונת הוסת כגון שתראה תמיד בחצי היום או בשאר גונוי באופן

הלכות הדרף היומי

מסנת יבמות

כשרוצה לצאת לדרך שאז חייב לבא עליה מפני שהיא משתוקקת לו ביותר, אמרו ז"ל שאז חייב לפוקדה אפילו תוך עונה הסמוכה לוסתה בין בוסת קבוע ובין שאינו קבוע⁵⁷ ואפילו בתשמיש⁵⁸, ואסמכוה אקרא דכתיב (איוב ה פסוק כד) וַיִּדְעָתָּהּ כִּי שָׁלוֹם אָהֳלָךְ וּפְקֻדָּתְךָ נְוָךְ וְלֹא תִחַטָּא, ופירשו לקרא איוצא לדרך, והכי קאמר בשתפקוד נוך שהיא אשתך ביציאתך לדרך אז יהיה שלום באהלך, שלא תזנה עליך אשתך מחמת רוב תשוקתה, וגם אתה לא תחטא ע"י הרהורים רעים, שכיון שיש בזה מצוה לא גזרו בו רבנן לפרוש⁵⁹. ויש אומרים המחמיר שלא לפוקדה ע"י תשמיש, רק בדברי ריעויו⁶⁰ ובשאר כל מיני קריבות⁶¹ ואפילו חיבוק ונישוק⁶², חוץ מתשמיש כמו בשאר כל אדם, תבא עליו ברכה⁶³, ועדיף להחמיר שלא לצאת לדרך ביום וסתה⁶⁴, וכן עיקר להלכה לאשכנזים, ויש מהספרדים שנהגו כך⁶⁵.

אולם היוצא לדרך לכו"ע אין לו להחמיר בעונת האו"צ⁶⁶.

שלא תשנה בשום פעם משעה קבועה בעונה הזאת לראות אז מדינא שרי ליוצא לדרך לשמש סמוך קצת לשעה הזאת, והרוצה להחמיר גם בזה תבוא עליו ברכה אבל בשעת וסתה ממש ודאי דאסור ג"כ מדינא אפי' ביש לה שעה קבועה, ולא עוד אלא שכ"ש הוא כיון שיש לה שעה קבועה, והאשה שרגילה לראות בלילה אזי בעונה הקודמת שהיא ביום מותר ג"כ מדינא לשמש ליוצא לדרך, ואף שבעונת הלילה אין לה שעה קבועה ואין בזה אפי' חומרא להחמיר על עצמו, וה"מ אם ראיתה אינה אלא בלילה תמיד בין בימים ארוכים ובין בימים קצרים אבל אם בימים קצרים ראיתה בלילה ובימים ארוכים ראיתה ביום ג"כ יש להחמיר שלא תשמש גם בעונה הקודמת גם ביוצא לדרך וכו' עכ"ל.

⁵⁷ חוט שני שם בדינים העולים

⁵⁸ אולם ליל טבילה החל ביום וסתה אינו דוחה דלא מציינו שום מעלה לליל טבילה יותר משאר מצות עונה שנתנו בה חכמים, דליל טבילה לא מציינו בפירוש בנמרא דמצוה הוא, אלא בנמרא דברכות דף כ"ד ע"א משמע כן, דאמרינן שם והוי ידענא דיום טבילה הוי, ופירש רש"י [ד"ה יום טבילה הוה] יום שטבלה אשתו דהוה ליה ליל תשמיש. סדרי טהרה שם יד

⁵⁹ שהרי להלכה אנו פוסקים שוסתות דרבנן. מ"ז יד

⁶⁰ ואע"ג שדברי ריעויו מותרים ביום הוסת מ"מ ביוצא לדרך חייב בכך. מ"ז שם טו

⁶¹ עיין בש"ע התניא סק"ג שכי' דר"ל שיפייסנה וירצה אותה וידבר אל לבה בדברי ריעויו ופייסה עד שתמחול לו ובוה יוצא י"ח לכ"ע וכמ"ש המג"א באו"ח סי' ר"מ סק"מ דאם יכול לפייסה עד שתמחול לו אז אינו מחויב לפקדה כלל ע"ש ובשפתי חכם סק"ו ובמקור חיים סק"ו ותפארת צבי ס"ק י"א.

⁶² ואף על גב שהבי"ח דהמחמיר בחיבוק ונישוק תבא עליו ברכה נראה דהכא אין להחמיר כלל כיון די"א דאפי' בתשמיש חיוב ומצוה איכא. ש"ך שם כו

⁶³ ואם אינה מתרצה בדרכי טהרה פ"ו סט"ו כתב שחייב אף בתשמיש וצ"ע

⁶⁴ וכתב מהרש"ל שם בבאוריו וז"ל וק"ל איך שייך לומר והמחמיר תע"ב הואיל ואמר חייב לפקוד את אשתו אדרבה זה קרוי חומר מי שמדקדק לקיים המצוה כהלכתה בשלמא אי אמר מותר לפקוד שייך לומר והמחמיר תע"ב וכתב שם כמה תרוצים לזה ע"ש ולבסוף מסיק וז"ל אי"נ ה"ק המחמיר על עצמו ומונע מלילך בדרך סמוך לוסתה כדי שלא יכניס עצמו בספק תע"ב וזה הוא שלא כדעת הרב כאן שכתב דהחומר לפקדה בדברי ריעויו והנכון ג"ל לנהוג היכי דאפשר כמהרש"ל דאז יוצא לכל הדעות. תורת השלמים שם יט

⁶⁵ ש"ך כו

⁶⁶ תוה"ש קפד לא

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

אם כבר התחיל לה המיחושים שרגילין להיות לאשה בשעת וסתה, שראשה ואבריה כבדים עליה, או שיש לה כאב בטן או גב וכדומה שידוע בודאי שמיד תראה דם בודאי אסורה לכו"ע בתשמיש אפי' ביוצא לדרך.⁶⁷

ובבא מן הדרך, וכן אם האשה היא זאת שיוצאת לדרך אן ששניהם יוצאים לדרך, לכו"ע אין להקל לפקדה בתשמיש.⁶⁸

שיעור יוצא לדרך י"א שהוא כשיוצא למרחק הגדול משנים עשר מיל⁶⁹. כלומר שתיים עשרה קילומטר⁷⁰ ושוהה שם לילה אחד ואפילו אם יכול להגיע לשם במהירות במטוס או מכונית, אך אם דעתו לחזור באותו היום אפילו טס למדינה אחרת אין לו דין יוצא לדרך.⁷¹ וי"א⁷² שאינו אלא כשנוסע מהבית לזמן אשר ידלג על זמן עונה כל אחד לפי קביעותו, כגון ת"ח שעונתו בשבת וישהה מעבר לשבת, או שנוסע לחוץ לארץ, ובאופן שיש התרגשות מהנסיעה כל אחד לפי אורח חייו, או שנוסע למקום סכנה שגם בזה יש התרגשות והשתוקקות אפילו בנסיעה לזמן קצר.

אם הוא אדם שרגיל לנסוע מביתו ממקום למקום גם למקילים אינו נחשב יוצא לדרך אלא אם שוהה שם עד שיגיעי יום עונתו.⁷³

יש אומרים כשאדם רוצה לצאת לדרך כשאשתו נדה, ויודע שתטבול תוך עונה אחת כלומר תוך יום או לילה⁷⁴, צריך להמתין עד שתטבול, ואסמכוה גם כן אהאי קרא וידעת כי שלום אהלך ונו'.

כל זה לא מיירי אלא כשהולך לדבר הרשות, אבל אם הולך לדבר מצוה כגטון ללמוד תורה או לאסוף כסף לדבר מצוה וכדומ' אין צריך לפוקדה⁷⁵, וכל שכן שלא ימתין שמא יטרד מן המצוה. אולם אם עיקר כונתו לפרנסתו אינו נחשב הולך לדבר מצוה.

⁶⁷ דרכ"ת שם נ מס' פרדס רימונים במקשה זהב סקי"ד

⁶⁸ דרכי תשובה שם מו ועיין חוט שני אולם עיין שיעורי שבה"ל שם סק"א דס"ל שאף כשהיא יוצאת לדרך יש דין יוצא לדרך. ובשו"ת משנה הלכות ח"ט סי' קע"ו, כתב בכל יוצא לדרך לא תקנו רק כשהבעל יוצא לדרך ואפילו לא ידעינן דמשתוקקת דכן הוא טבע רוב הנשים ועשאוהו חכמים עונה ובצאתה לדרך מסתמא אין היא משתוקקת וליכא עונה ואם מראה לו חיבה יש דין פקידה לא מדין יוצאה לדרך אלא מדין כל נשים שמקשמות עצמן המבואר בש"ע ואם הוא חש משום הרהור נמי יש דין פקידה וכדעת הלבוש כנלפענ"ד.

⁶⁹ ועי' (בשו"ת תשובה מאהבה ח"א סי' ל"ד) שכתב דשיעור הדרך בזה נראה שהוא שנים עשר מיל. פ"ת כד ⁷⁰ ועיין חוט שני שם שער הציון צב דס"ל דשיעור זה הוא שיעור המרחק ולא זמן ההליכה משום דעצם ריחוקו מביתו גורם להשתוקקות ומה"ט אף אם נוסע במכונית וכדו' הוי דינא יוצא לדרך.

⁷¹ חוט שני שם

⁷² תורת חיים סופר סי' זה, טהרת ישראל סי' ר"מ סעי' י"ג, שו"ת מנח"י ח"ו סי' י"ז, שו"ת שבה"ל ח"ג סי' קט"ו, שו"ת אז נדברו ח"ו סי' ע"א, וע"ע שו"ת משנה הלכות ח"ו סי' קנ"ב וח"ז סי' קל"א וח"ט סי' קע"ו, וכן בסידור יעב"ץ (סדר ליל שבת) ובהנהותיו למס' יבמות (ס"ב א) כותב דחיוב יוצא לדרך הוא רק אם מדלג זמן עונה.

⁷³ תורת חיים רמ ד

⁷⁴ ש"ך שם כה

⁷⁵ ואף לדבר הרשות אם הולך לצורך גדול נראה דאין צריך להמתין. ש"ך שם כט

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

ח. האוהב את אשתו כגופו והמכבדה יותר מגופו

צוו חכמים⁷⁶ שיהיה אדם מכבד את אשתו יותר מגופו⁷⁷ ואוהבה כגופו, ואם יש לו ממון מרבה בטובתה כפי הממון, ולא יטיל עליה אימה יתירה ויהיה דיבורו עמה בנחת ולא יהיה עצב ולא רוגז.

ט. והמשיאן סמוך לפירקן

המשיא בניו ובנותיו סמוך לפירקן עליו הכתוב אומר וידעת כי שלום אהלך וגו' אולם האב חייב להשיא את בנו⁷⁸, אפי' גדול⁷⁹ ואינו סמוך על שולחן אביו⁸⁰ כלומר שבנו עצמאי ואינו דר אצלו⁸¹ מ"מ כיון שמתבייש להתעסק בכך בעצמו⁸². ועיקר חיובו שיתן מממונו⁸³, ויתעסק בזיווגו⁸⁴.

⁷⁶ רמב"ם הלכות אישות פרק טו הלכה יט

⁷⁷ היינו בשאר דברים כגון במלבושים וכיוצא בזה, אך אין בה דין כבוד כאביו ואמו שמאכילו ומשקהו, באר שבע מסכת כריתות דף כה.

⁷⁸ קידושין דף כ"ט א', ובדרף ל' א' ילפי לי מפס' בירמיהו כ"ט "קחו לבניכם נשים ואת בנותיכם תנו לאנשים". ומשמע דחייב נמי להתעסק להשיא בתו, וכ"פ בשו"ע אהע"ז נ"ח, ועיין רמ"א סי' ע"א, ועיין בתובות (נ"ב ע"ב) דהגמ' החשיבה פסוק זה כדאור', אמנם עיין בריטב"א שם דלאו דווקא, אלא מצוה דאורייתא היא מדברי קבלה, אבל לא חובה היא.

⁷⁹ ובגמ' קידושין ל' ע"ב ילפינן דין זה מדכתוב: (ירמיהו פ' כ"ט פס' ו) "קחו נשים והולידו בנים ובנות וקחו לבניכם נשים ואת בנותיכם תנו לאנשים". ומקשינן שם בשלמא בנו בידו, (פירש"י בכתובות פרק נערה (דף נ"ב ע"ב ד"ה בשלמא) דבבנו שייך שפיר לשון קחו שדרכו של איש לחזר על אשה) אלא בתו בידו היא (בתמיה כלום יכול להרגיל לה אנשים להשיאה דאמר קרא ואת בנותיכם תנו לאנשים רש"י שם ובכתובות כתב שבבנותיו לא שייך לשון קחו כיון שאין דרך אשה לחזר על איש ע"ש) הכי קאמר להו: ניתן לה מידי ולבשייה ונכסייה, כי היכי דקפצו עלה אינשי ואין הכונה שבבנו אין חיוב ליתן לו נדוניא אלא שגם בבתו יש לו חיוב ומטעם זה תיקנו כתובת "בנין דיכרין" כמבואר בכתובות שם ובפוסקים וא"כ עיקר חיובו הוא לחזר אחרי אשה לבנו וגם לתת לו נדוניא כדי שיוכל לישא אותה ועיין בשו"ת מנחת יצחק ח"ו סי' קמו ובספר מנהג ישראל תורה אבן העזר סי' א ס"ק א

⁸⁰ עזר מקודש אבן העזר סי' א ס"ק א

⁸¹ מכיון שהבן בעצמו יכול להיות שמתבייש למצוא לעצמו שידוך. ובזיווג שני אפשר להקל שאין חייב להשיא, כיון שאין הבן מתבייש כ"כ (שם):

⁸² הגה' עזר מקודש ריש סי' א'. ועיי"ש דבזיווג שני אין חיוב על האב.

⁸³ רוח חיים אות י"ג, וכדמשמע בקידושין ל' ב' "ניתן לה מידי ולבשייה" וכו'.

⁸⁴ ועיין שו"ת בנין ציון (לר"י עטלינגר בעל הערוך לגר על הש"ס והבכורי יעקב על הל' סוכה) סי' קכ"ה דנשאל אמאי לא הביא הרמב"ם דין זה וכתב "לא השמיט הרמב"ם דכן כתב בה' איסורי ביאה (פ' כ"א ה' כ"ה) מצות חכמים שישא אדם בניו ובנותיו סמוך לפירקן והיא הברייתא דסנהדרין" וא"כ ניהא דהמור נמי הביא ברייתא זו [אבל עדיין צ"ע אמאי לא כ"כ השו"ע]

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

ראוי לאדם ליתן לבניו⁸⁵ כפי יכולתו ממון רב, כדי לעשות שידוך חשוב והגון ולהזדווג לתלמידי חכמים ומשפחה גדולה ומיוחסת⁸⁶.

י. והנושא את בת אחותו

מצות⁸⁷ חכמים שישא אדם בת אחותו והוא הדין לבת אחיו שנאמר ומבשרך לא תתעלם. וי"א שה"ה לכל הקרובים. וגם בימינו⁸⁸ יש לנהוג כן⁸⁹.

⁸⁵ וה"ה גם לבנותיו כמבואר בשו"ע אבן העזר סי' נח והוא מצווי חכמים
⁸⁶ ספר השל"ה הקדוש שער האותיות אות ד' ס"ק כט וז"ל השל"ה שם "וראיתי מקצת אבות כשיש להם עושר, בבואם לימים, נותנים לבניהם לכל אחד סך גדול אחר שהם נשואים, ומחזיקים לעצמם כפי שיעורא שמשערים שיהיה להם די כל ימי חייהם. זהו שטות גדול, והוא שטות אשר יכול לבא לידי עבירה גדולה, כי מי יודע מה יולד יום, אולי יתהפך הגלגל על האב, ואוי לאב שיבא על שלחן בניו, כי הוא דבר שנגד הטבע, והבנים מחזיקים את אביהם והוא עליהם כעול הכבד, אף שהוא העשירם, כבר נשכח מהם כל השובע, ומכח זה באים הבנים לידי עון גדול. על כן כל חכם וכל הרואה את הנולד לא יעשה כזה, רק לענין ליתן נדוניה לעשות שידוך חשוב וכשר יעשה, מפני שזה הוא תכלית גדול, אבל לחלק ולתת מתנות גדולות אחר כך לא יעשה כלל כל ימי חייו, כי אין רע בעולם כרעה הזו שאב או אם יסמכו על שלחן בניהם רע ומר כמות. וכו'. על כן שום אב חכם לא יגרום בעצמו לבא לידי מדה זו ברעות נפשיה, אם לא אם מה' היתה זאת אז די לצרה בשעתה הרחמן יציל":

⁸⁷ רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק ב הלכה יד רמ"א אבהע"ז ב ו, טו כה. אבל דעת ר"ת דדוקא נקט בת אחותו שהיא בת מזל, אבל בצוואות ר' יהודה החסיד ז"ל אמר מר דלא ישא בת אחיו ובת אחותו, ואנהנו לא נדע טעמו, ואף דיש אומרים דהצוואות הם לזרעו בלבד מ"מ אמאי איפליגי על דברי רז"ל בש"ס ובמדרש ורבינו בזה. יד משרת משה (עמייה)

⁸⁸ ובנוגע לדברי הרופאים נראה שאף אם נאמר שיש להם נאמנות דלא משקרי וכידוע האריכות בזה, מ"מ כבר כתב החתם סופר בחידושו למס' שבת דף פ"ו ע"ב [בד"ה ואת"ל], ובתשובותיו ל"י"ד סי' קנ"ה, שאין לסמוך על רופאי זמנינו אפילו ישראל דכל מומחיותם הוא ע"י נסיון ואינו דומה גופן לדין כמבואר בשבת שם ובנדה ל"ד ע"ב דאכלי שקצים ורמשים וחביל גופייהו עיין שם. וא"כ גם בנ"ד י"ל דאין לסמוך על הרופאים, ובפרט דנלפענ"ד דכיון שהם אינם נוהרים בדם נדה יש להם גוף אחר, ומה שקבעו הרופאים שמזיק זה על פי הבדיקות אצלם שאין נוהרים במראות דמים ואכלי שקצים ורמשים, משא"כ לדין אדרבה מצוה לדבק במשפחתו וקרובותיו, וכמבואר ברבינו בחיי פרשת חיי שרה [כ"ד ג'] בפסוק כי אל ארצי ואל מולדתי תלך מאברהם ועמרם עיין שם, וע"ע באבן עזרא פרשת שמות [ב' א'] בפסוק וילך איש עיין שם. ולהנ"ל כיון דאיתא בזוה"ק פרשת שמות [דף ג' ע"ב] דאע"ג דהוו בגלותא דמצרים נוהרו מנדה עיין שם, משו"ה שפיר הלך אצל משפחתו והבן. שו"ת דברי יציב חלק אבן העזר סימן ח

⁸⁹ שו"ת מים חיים (משאש) אבן העזר סימן קכט וכתב ומעשה אבות סימן יפה לבנים לילך בעקבותיהם, וכן מצינו בכל דור ודור, וכן שמענו וכן ראינו עד היום ועד בכלל, שהרבה מהחסידים והרבנים ארוי הלבנון עד האזובי אשר הקיר האנשים פשוטי פשוטים וילדו, בנים ובנות וחיים כשאר כל בני העולם, בלי שום מגרעת לא בהם ולא בזרעם, ודברי הרופאים בזה הם רק חששות רחוקות כדרכם, ודורשים ואין מקיימים, כמו שדורשים על העשון דרשות נמרצות וכתבו עליו הרבה ספרים, וכלם מעשנים סיגרית אחר סיגרית. ורופא אחד גדול בוהראן אמר לי, שהוא היה מהמתנגדים לחתון קרובים, ושוב הוא ואחיו נשאו בנות אחותם, והולידו בנים, והכל הולך בסדר, אין שטן ואין פגע רע. ואין זה נכנס בגדר המירא סכנתא מאסורא כמ"ש בחולין י"ד ע"א, ובכמה מקומות, דבכלם הסכנה מפורשת בדברי רז"ל, אמנם בענין זה, מפורש בדבריהם רק מצוה גדולה בדבר עם הבטחת ברכה גדולה, וא"כ ימהר כבודו יחישה לישא את בת אחותו, ותביא בכנפיה אך טוב וחסד, ובריאות וחוזק ואומץ ואילות, ועושר, וכושר ואושר וכל טוב סלה לכם ולזרעכם אחריכם, אמן.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>